

Železářská pec z Lažánek u Veverské Bítýšky (okr.
Brno - venkov)

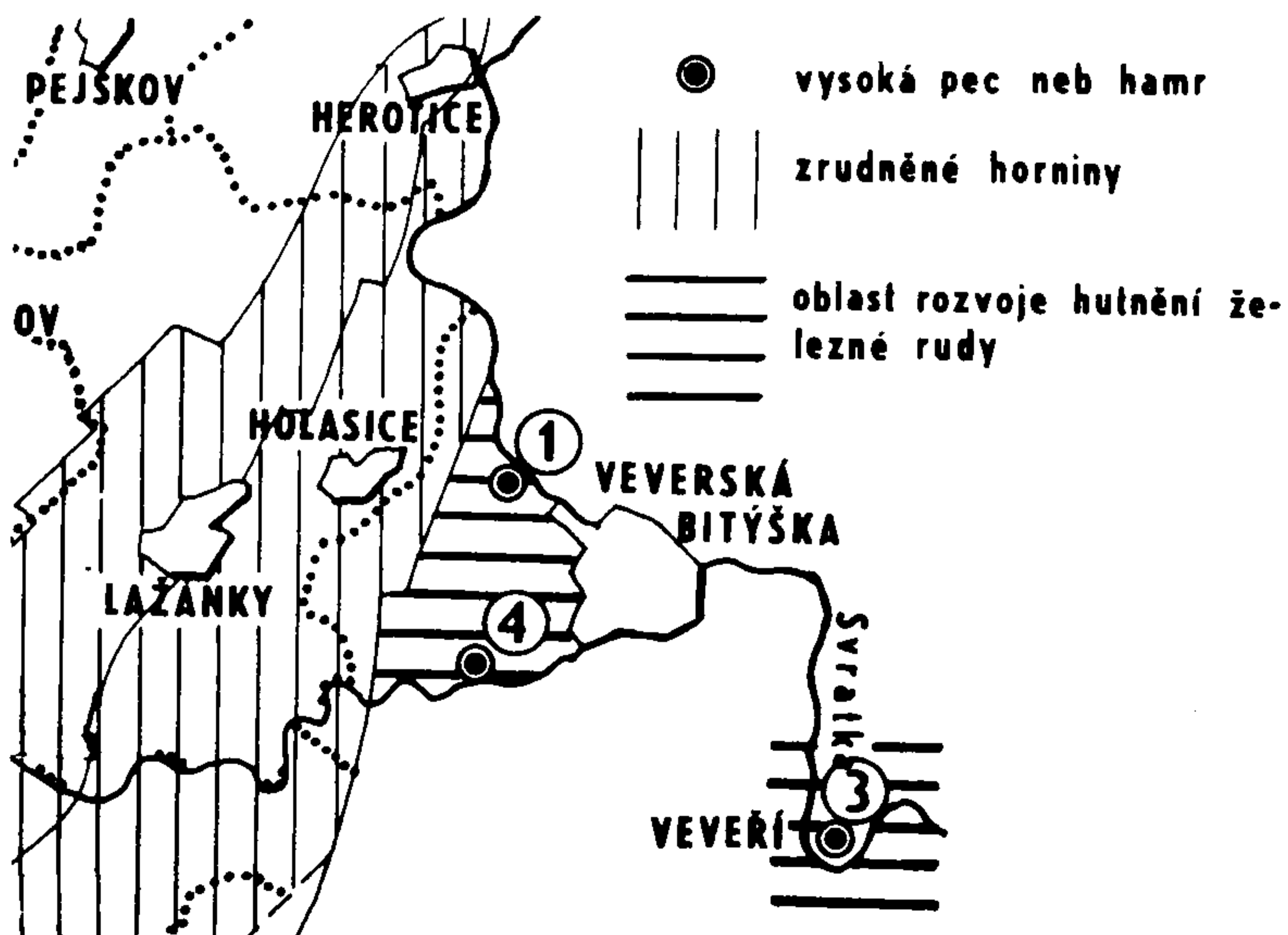
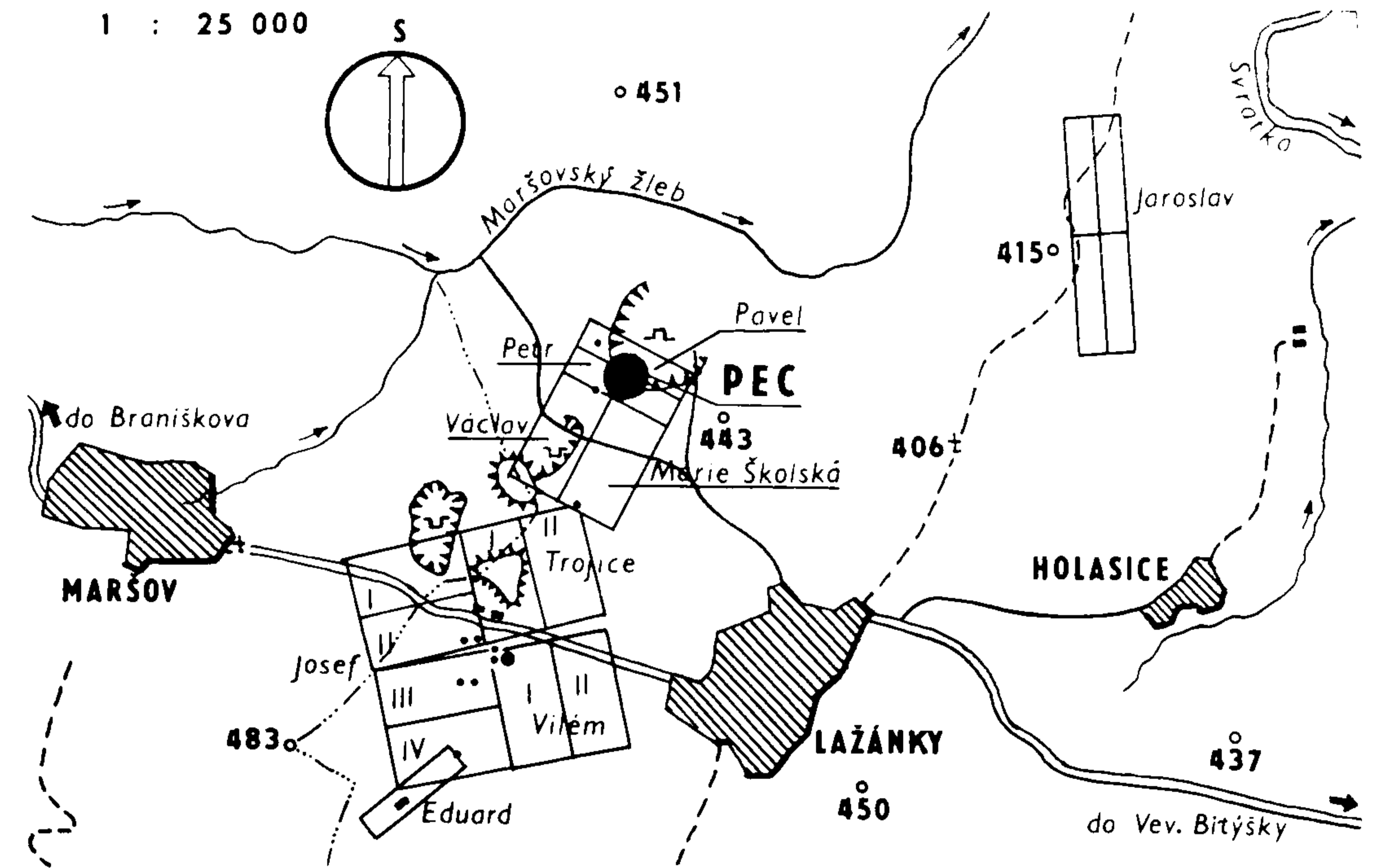

Za nejstarší zprávy o dolování železné rudy v oblasti mezi Velkou Bíteší a Veverskou Bítýškou se považuje tzv. Bočkovo falzum, uváděné k r. 1236 (darování vsi Lažánek i s okolními doly na železo purkrabímu na Veverí, Stiborovi).

Přestože místní geologické, komunikační i údolní podmínky se v mnohém podobaly situaci v Moravském Krasu, nebyly oproti všem předpokladům nalezeny hmotné doklady pro starší výrobu. Situace se změnila v létě 1984, když S. Jakubec, vedoucí kame-
nolomu v Lažánkách upozornil, že při terénních úpravách při rozšiřování lomu byla zčásti destruována železářská pec. Ohledáním na místě bylo zjištěno, že jde o torzo vyhřívací železářské výhně, která po ukončení výroby sloužila jako odpadní jáma blízké železářské huti. O její existenci svědčí nálezy dyšen, výmazů a železářské strusky, která jeví stopy tečení. Pec se zachovala pouze z části, horní část byla zničena již dříve, je překryta podorniční vrstvou, již je vyplněna i vrchní část jámy. Z půdorysu pece se zachovala pouze její menší část, zbytek byl odtěžen.

Pec se nalézá na lehce se sklánějícím plató nad údolím Maršovského potoka ústícího do Svratky přibližně v polovině vzdálenosti mezi Březinou a Veverskou Bítýškou. Poloha pece je v prostoru hranice bývalých důlních měr Petr a Pavel, v dříve zemědělsky využívaném odlesněném terénu. V okolí nebyly nalezeny žádné další doklady železářské činnosti. Terén je převrstven v důsledku výrazné těžební činnosti, která zde trvala až do konce 19. století.

Poloha nálezu (podle mapy K. Kučery)

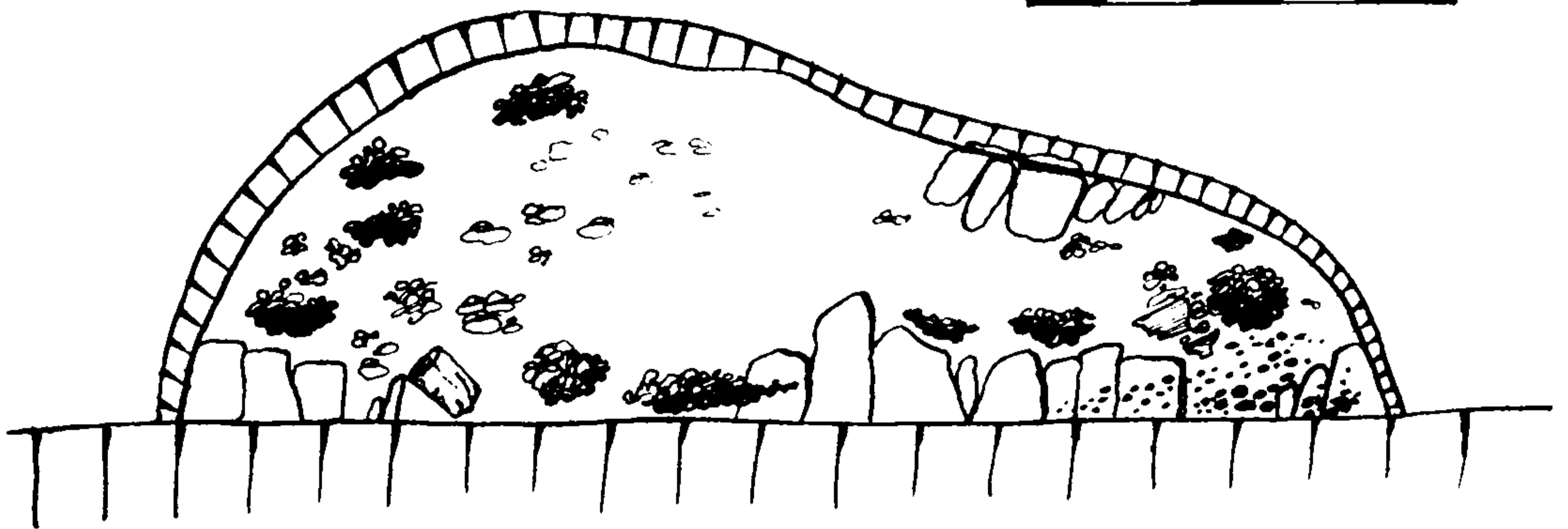
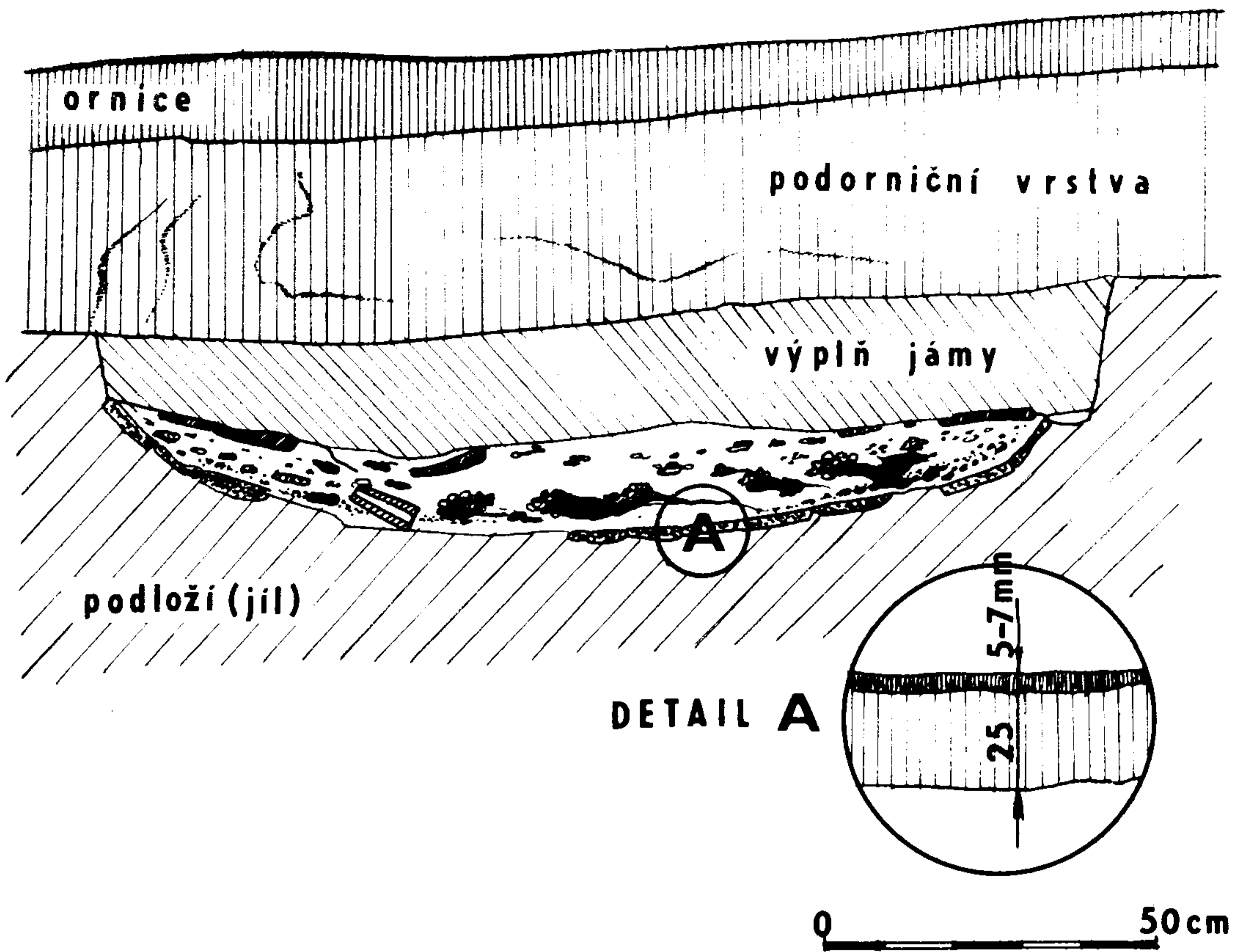
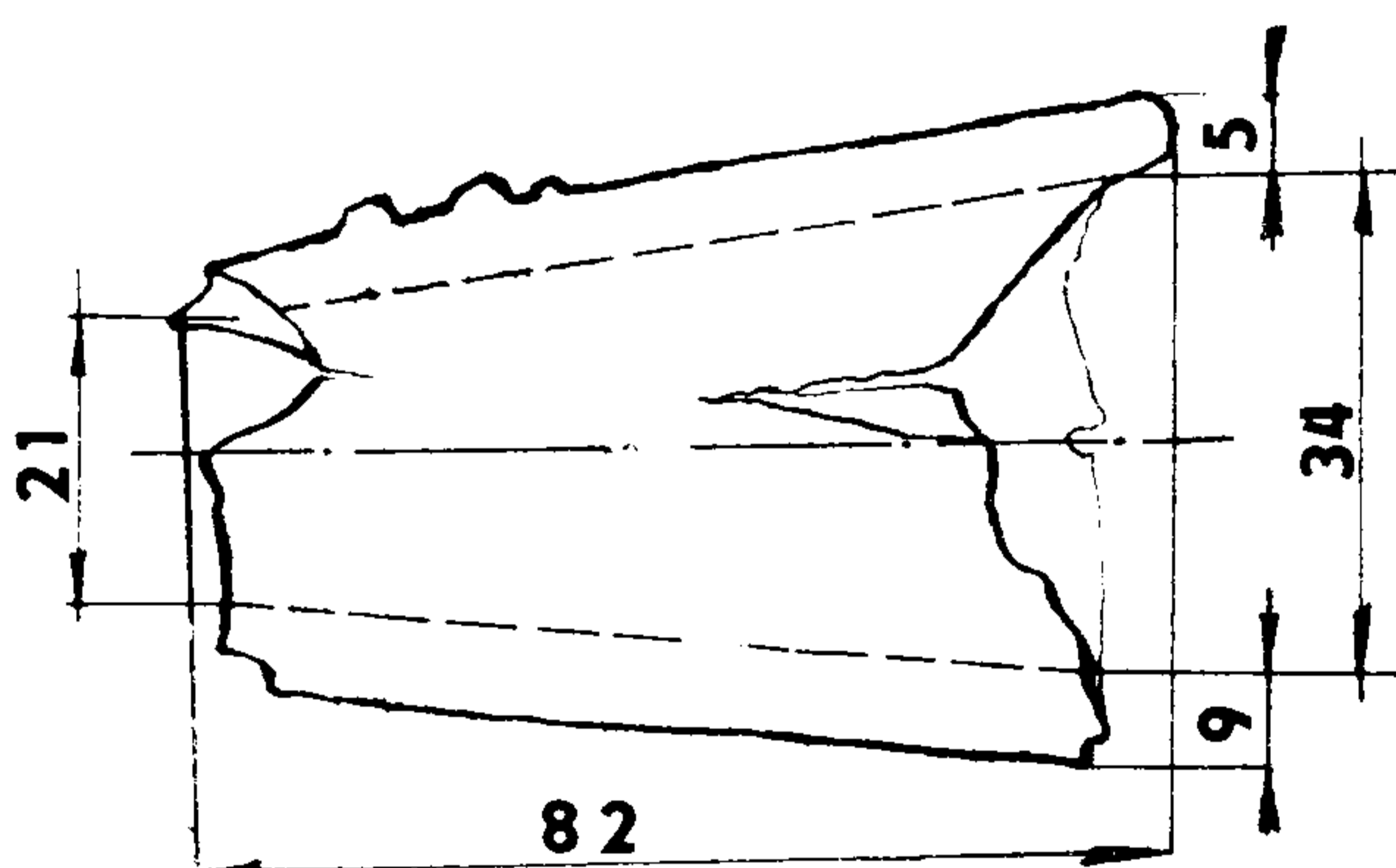

Schéma části vyhřívací pece

Silně kónická dýzna podobající se svým tvarem dýznám z 8.-9. století (Ludíkovský; Pece ze Žerotína SA 48-57)